

Beata Bury, PRACA W GODZINACH NADLICZBOWYCH JAKO OBOWIĄZEK PRACOWNIKA, CH Beck, Warszawa 2007.

Po koniec 2007 r. nakładem Wydawnictwa C.H. Beck w serii „Monografie prawnicze” ukazała się praca dr Beaty Bury pod tytułem *Praca w godzinach nadliczbowych jako obowiązek pracownika*. Pozycja ta jest kompendium wiedzy na temat niezwykle istotnego w praktyce, jak też często będącego przedmiotem orzecznictwa problemu pracy w godzinach nadliczbowych oraz kwestii istnienia po stronie pracownika obowiązku pracy w godzinach nadliczbowych.

Obszerna, licząca ponad 350 stron, monografia dostarcza odbiorcom pogłębionej wiedzy, tak na temat historycznych aspektów pracy w godzinach nadliczbowych w całym XX wieku, jak też przede wszystkim skupia się pojęciu pracy w godzinach nadliczbowych, zgodnie z obowiązującym obecnie w Polsce porządkiem prawnym. Szczególnie przydatne, w tym głównie dla praktyków prawa pracy, jest przedstawione przez autorkę kompleksowe opracowanie kwestii godzin nadliczbowych w poszczególnych systemach czasu pracy, w tym w systemie pracy w ruchu ciągłym oraz w zadaniowym czasie pracy. W tym ostatnim przypadku autorka w bardzo zgrabny sposób wskazuje na błędne przekonanie wielu pracodawców, iż samo nazwanie systemu czasu pracy zadaniowym nie wyklucza możliwości zaistnienia godzin nadliczbowych, trafnie argumentując i jednoznacznie wskazując, iż także w tym systemie czasu pracy może wystąpić zjawisko nadgodzin.

Monografia zawiera też rozdziały poświęcone szczegółowemu omówieniu takich tematów jak: przesłanki dopuszczalności pracy w godzinach nadliczbowych, istnienie obowiązku pracy w godzinach nadliczbowych, ograniczenia pracy w godzinach nadliczbowych, praca w nadgodzinach pracowników na stanowiskach kierowniczych, a także praca ponadwymiarowa w przypadku wybranych pragmatyk pracowniczych oraz konsekwencje naruszenia przez pracodawcę przepisów o pracy w godzinach nadliczbowych. Powyższe zestawienie pokazuje – co znajduje potwierdzenie w treści opracowania – iż autorka w temacie pracy w godzinach nadliczbowych porusza się pewnie i nie stroni od tematów trudnych, czy do tej pory nie omawianych w tak kompleksowy sposób.

Autorka stawia trzy tezy, które następnie z różną konsekwencją dowodzi w treści opracowania.

Pierwsza teza brzmi, iż praca w godzinach nadliczbowych jest obowiązkiem pracownika, ale obo-

wiązkim szczególnym, który powstaje wyjątkowo i podlega reglamentacji. Nie powinna być ona zatem normalnym i stałym elementem pracy.

Drużga teza stanowi, iż obowiązek pracy w godzinach nadliczbowych istnieje, mimo iż żaden przepis prawa nie ustanawia jego wyraźnej podstawy.

Natomiast z treści trzeciej tezy wynika, iż konieczność wykonywania przez pracownika pracy w godzinach nadliczbowych powinien uzasadnić pracodawca, gdyż, wydając polecenie pracy w nadgodzinach, sięga do czasu wolnego pracownika. Choćż osoby jako pracodawca nie do końca mogą się zgodzić z zawartym w treści opracowania stwierdzeniu o pierwszeństwie uzasadnionego interesu pracownika przed uzasadnionym interesem pracodawcy zlecającego pracę w godzinach nadliczbowych, a w konsekwencji absolutną możliwością odmowy na tej podstawie przez pracownika świadczenia pracy w godzinach nadliczbowych.

Jako praktyk wiem, iż sama znajomość orzecznictwa Sądu Najwyższego często nie jest wystarczająca do rozwiązywania problemów dnia codziennego. Dlatego też dużą pomocą są właśnie takie książki jak omawiana pozycja, które podejmują próbę podsumowania głosów doktryny oraz pokazują linię orzecznictwa sądów, często zmieniającą się na tle historycznym. Opracowanie zawiera też kilka przykładów przydatnych wyliczeń czasu pracy w godzinach nadliczbowych, np. w systemie skróconego tygodnia pracy czy też jedno z najlepszych do tej pory w polskiej doktrynie wytłumaczeń magicznej liczby 416 godzin nadliczbowych (s. 238 i nast.).

Ponadto istotną zaletą pracy jest fakt, iż instytucja polskiego prawa pracy – pracy w godzinach nadliczbowych została omówiona w kontekście tak międzynarodowego prawa pracy, jak też prawodawstwa europejskiego, niemieckiego oraz rosyjskiego. Czytelnik dzięki wskazanym konkretnym systemom prawnym ma możliwość dokonania samodzielnego porównania polskich rozwiązań z występującymi u naszych sąsiadów.

Pozycja ta ze względu na swoją zawartość i kompleksowe podejście do tematu będzie przydatna każdemu, kto spotka się w praktyce z zagadnieniem pracy w godzinach nadliczbowych, w tym w szczególności pracownikom działów personalnych, jak też prawnikom zajmującym się na co dzień prawem pracy.

MARCIN WOJEWÓDKA
Doktorant IPS UW

NOWE KSIĄŻKI

Agnieszka Furmańska-Maruszak, *KOSZTY PRACY A ZATRUDNIENIE. WSPÓŁCZESNE KONCEPCJE A RZECZYWISTOŚĆ*, Wyd. TNOiK „Dom Organizatora”, Toruń 2008, stron 254.

MAŁŻEŃSTWO I RODZINA W NOWOCZESNYM SPOŁECZEŃSTWIE pod redakcją Leona Dyczewskiego, KUL, Lublin 2007, stron 266.

Maria Theiss, *KREWNI – ZNAJOMI – OBYWATELE. KAPITAŁ SPOŁECZNY A LOKALNA POLITYKA SPOŁECZNA*, Seria „Człowiek – Środowisko życia – Edukacja”, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2007, stron 276.